

בבא מציעא מ

משה שווערד

1. רמב"ם יד החזקה הלכות שאלה ופקדון פרק ה

(ה) המפקיד פירות אצל חברו ה"ז לא יערבם עם פירותיו עבר ועירב יחשוב כמה היה הפקדון ויראה כמה חסר הכל ויחשוב חסרונו הפקדון ויתן לו אחר שישבע נסתפק מהן ולא ידע כמה נסתפק יוציא לו חסרונו לחטים ולאורז קלוף ארבעה קבין ומחצה לכל כור לשעורים ולדוחן תשעה קבין לכל כור לכוסמין ולזרע פשתן בגבעוליו ולאורז שאינו קלוף שלש סאין לכל כור וכמדה הזאת לכל שנה ושנה בד"א שמדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגורן אבל מדד בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים אינו מוציא לו חסרונו מפני שהן מותירות וכן מוציא לו שתות לין ושלשת לוגין שמן למאה לוגין לוג ומחצה שמרים ולוג ומחצה בלע אם היה מזוקק אינו מוציא לו שמרים ואם היו הקנקנים ישנים אינו מוציא לו בלע:

2. מגיד משנה על הלכות שאלה ופקדון פרק ה

עבר ועירבן וכו'. משנה וברייתא בב"מ (דף מ') וסוגיית הגמרא ובהלכות ובודאי שיש לו לישבע שהרי זה כטוען נאנסו:

3. סמ"ע על חו"מ - סימן רצב

(כח) ויחשוב חסרונו הפקדון כו'. עפ"ר שכתבתי דר"ל דיחשבו על כל המדות השיעור שדרכן להתחסר ואם אין חסרונו יותר ממה שדרכן להתחסר וכמ"ש אחר זה אזי הוא פטור בלא שבועה ואם הוא חסר יותר אזי צריך לישבע שנחסר כ"כ שלא בפשיעתו ויתן להמפקיד פירותיו לפי ערך המדות שהיו יחד של המפקיד ושל:

4. ספר שערים מצויינים בהלכה

במשנה כאן ומצא שמתאים לרייז, ע"י בתשרי והנהגות (או"ח סי' קפו). ויש להעיר ממש"כ בפיהמ"ש להרמב"ם שהשיעורים הללו כאן הוא דוקא בארץ ישראל [ואמנם ידונו בזה הענין כפי הזרעים של אותה מדינה ואויר הידוע אצל הדריים בה מעניני חסרון הזרעים אצלם כו'], ויתירה מזו כתב בפ"י הרע"ב שכל השיעורים הללו בא"י ובימי התנאים כו', [ולפ"ז מוכן למה לא עשו כן הקדמונים לברר באופן זה. שוב ראיתי בעובר אורח להאדר"ת הנדמ"ח מכת"י אות רי דמה"ט לא בתנו האחרונים מדת חסרון לאורז, שזה דוקא בא"י כו' עיי"ש]. אמנם בפוסקים לא מובא דברי הפיהמ"ש והרע"ב, וגם בשו"ע (חו"מ סי' רצב סי"י) הובא המשנה דהכא כצורתה. שוב מצאתי	לחטים ולאורז כו' לשעורים ולדוחן וכו'. יש מחלוקת הפוסקים אם אורז הוא ריז ודוחן הוא הירז או להיפך, [ע"י רש"י ותוס' ברכות לו. וב"י או"ח סי' רח, ומה"ט כתבו כמה פוסקים, שירא שמים יאכלנו רק בתוך הסעודה, ושלא בשעת הסעודה יבדק שהכל, עיי"ש בטור"ז ס"ק יא, ומג"א סק"ט, ושועה"ר סדר ברה"ג פ"א סי"א, ועוד. ויש שנהגו מחמת זה לבדק מזונות על מין מזונות, והאדמה על מין אדמה, ויש שהוסיפו גם לבדק שהכל על מין שהכל, ושיטת הגר"א שאורז הוא ריז, והיה מברך עליו במ"מ, ע"י במעשה רב (אות עא), ויש שכתבו שהגר"א הוכיח כן משום שבדק ומצא מדת חסרון לאורז המבואר
--	---

5. תוספות מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א

וכי מה אכפת להו לעכברים - וטעמייהו דרבנן מפרש בירושלמי הני עכברי רשיעי נינהו כד חמיין עיבור לא מסתייהו דאכלי אלא קריין לחבריהון דאכלי עמהון והא דאמרינן בגמרא אמרו לו הרבה אובדות מהם הרבה מתפזרות מהם י"ל דלדבריו דרבי יוחנן קאמר אפילו לית לך טעמא דמפרש בירושלמי מ"מ הרבה אובדות מהם.

6. דף על הדף בבא מציעא דף מ עמוד א

והקשה האמרי אמת (ליקוטים) דהלא אמרו למה נקרא שמה חסידה שהיא עושה חסד עם חברותי', ולמה אצל העוף נקראת חסידה, ואצל עכברי נקראו רשיעי.

ותירץ [1] שהחסידה לוקחת מההפקר, משא"כ העכבר לוקח מן הגזל.

ועוד תירץ [2] דהחסידה מיד קוראת לחברותי, משא"כ העכבר אם יש לו מועט לוקח לעצמו, רק אם נשאר לו יותר ממה שיוכל שאת, אז קורא לחבריו.

7. ספר שערים מצויינים בהלכה

וכי מה איכפת להן לעכברים והלא אוכלות בין מהרבה בין מקמעא. [ע"י במשנה לעיל לת. המפקיד פירות כו' אפי' הן אבודין, ופרש"י ע"י עכברים כו']. וע"י בגמ' הוריות (יג:) שהאוכל ממה שאכל עכבר קשה לשכחה, והובא בבאה"ט (או"ח סי' קע ס"ק יב) וקיצש"ע (סי' לב ס"ט) לדינא. ובשו"ת דברי חיים (ח"ב יו"ד סי' ס) כתב, דבפשטות נראה שכל המאכל מביא לידי שכחה, וע"י במקור"ח (על ספר חסידים, סי' תתרח). וכ"מ מלקט יושר (יו"ד עמ' י). וראיתי ביוסף אומץ (לר"י יוזפא האן נורלינגן, עמ' 273) בזה"ל, כשאכל עכבר רגילין לחתוך מקום נשיכתן ולאכול השאר, ולא ידעתי אם היא קבלה מקדמונים כו', לכן שומר תורתו ירחק

מכל החתיכה שאכל העכבר ממנו. אבל בהגה' עיני שמואל (הוריות שם) כתב, שאם חותך מהמקום שנשך בו העכבר מותר לאכול שאר החתיכה, ושכן נהגו העולם, ושזה דבר פשוט וכו', ולהוציא ממה שאמר אחד שיש להחמיר בזה כו' ע"ש. גם הגה"ק מבוטשאטש במילי דחסידותא (צוואת ריה"ח סי' ג) כתב, דאין כל החתיכה בכלל, וכש"כ בשק קמת, ולא שייד בכך צירוף כלי. נוכ"מ בלקט היושר שם, שכי שאם

8. ספר שערים מצויינים בהלכה

הגו"נ (סי' טז). [וכתב המג"א (ריש ספר שמן ששון) בשם ר' משה הדרשן מפוזנא, לפרש הפסוק (תבא כו-יג) "לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי", דאיתא במ"ד (פ' עקב) שאם אין מפרישין תרומות ומעשרות כראוי באים העכברים ואוכלים מהתבואה, והאוכל ממה שאכל עכבר משכח תלמודו, וזהו שאמר לא עברתי ממצותיך שנתתי תרו"מ כראוי, ואין העכברים אוכלים, לכך לא שכחתי.

9. ספר שערים מצויינים בהלכה

שעירבן עם פירותיו. מפרש במאירי, אע"פ שלא היה לו לעשות כן או שעירבן ברשות הבעלים. גם בחי' הריטב"א (הישנות) פ"י שעירבן ברשות בעלים, דאל"ה ודאי אין לו לעשות כן, [ע"י בכ"ה (סי' רצב) שכי הטעם דאדם רוצה בקב שלו וכו'], ושוב הביא בשם רבינו משה [כוונתו להרמב"ם פקדון פ"ה ה"ה] שכתב, שעירבן שלא ברשות, שאין לו רשות

10. ספר שערים מצויינים בהלכה

ס"ן. וע"ע ברמב"ם (שם ה"ר) ושו"ע (שם ס"ד) בהפקיד פירות שאינם מדודין ועירבן עם פירותיו ולא מדדן הרי זה פושע, ואם טען מפקיד כך וכך היו, והשומר אומר איני יודע, ישלם בלא שבועה, שהרי חייב עצמו בתשלומין ואינו יודע כמה הוא חייב, ונמצא מחויב שבועה ואינו יכול לישבע. וע"י בסמ"ע (ס"ק לו).

11. דף על הדף בבא מציעא דף מ עמוד א

במשנה: יוציא לו בלע כו' אם היו קנקנים ישנים אינו יוציא לו בלע כו'.

באור תורה (להגה"ק מאוסטרובצא) לחנוכה כתב ליישב בזה קושיית הבית יוסף הידועה אמאי חנוכה היא ח' ימים, והא בהפך שמצאוהו הי' בו להדליק יום אחד, ואם כן לא הי' הנס רק ז' ימים.

ותירץ על פי המבואר כאן שהשמן נבלע בהדפנות, ואם כן אף שהי' בהפך להדליק יום אחד, אבל היות שנטמאה המנורה ועשו מנורה חדשה (כדאי' במס' ע"ז), א"כ בלע המנורה מהשמן ולא נותר בו להדליק יום אחד.

והוסיף עוד שבזה יש ליישב אמאי קבעו חכמים שיעור הדלקה "חצי שעה", דהנה בפמ"ג כתב דשיעור הבליעה שבדפנות הוא א' משלשים, ובליילי טבת הארוכים הי' זמן ההדלקה כל הלילה דהיינו ט"ו שעות, ואחד משלשים בט"ו הוא חצי שעה, נמצא דזמן הנס הי' בשיעור חצי שעה.

12. ספר שערים מצויינים בהלכה

כתב בשאלת שלום על השאלתות (פ' וישלח) שיש ליישב גירסת השאלתות במעשה דחנוכה, שלא היה בו להדליק אפילו יום אחד, ובגמ' (שבת כא:) איתא, ולא היה בו להדליק יום אחד, וגם השאלתות בעצמו כתב דהוא לוגא דאשתכח בהיכלא הוי שיעור של יום אחד, אלא הכי פירושו, שהפך בודאי היה מחזיק שיעור של יום אחד, אך מפני שא"א שלא יבלע הכלי מעט שמן כדאיתא כאן, דלמאה לוג שמן מנכה ג' לוג מה שבלע הכלים, וא"כ כששפכו השמן מן הפך נחסר השיעור שנבלע כו' ע"ש. אמנם בהעמק שאלה (שם) הקשה עליו, דסברא זו לא נראה כלל, דכשנגנו על יום אחד ידע הכה"ג שלא יחסר ע"י בליעה, וגם נביאות הוא שלא נרמו בשום ראשון, אלא טעות הדפוס הוא בשאלתות. אך בחי' מהרצ"א (להבני יששכר) האריך בדברי השאלת שלום, ומפרש עפ"י זה כמה דברים ע"ש. והנה ידוע הקושיא המפורסמת למה תיקנו ח' ימי החנוכה, והלא הנס היה רק ז'

ימים, דהא היה בו להדליק יום אחד, וע"י בב"י (או"ח סי' תרע) שתי' כמה תירוצים, וא' מהם שחילקו הפך לח' ימים, וקשה הלא כיון שלא היה כשיעור מצותו ע"כ לא קיימו המצוה, ואטו מי שיש לו כזית מצה מותר לו לחלק לב' לילות, וה"נ הלא לא קיימו המצוה אף פע"א, וא"כ היה יותר טוב שידליקו הכל בליל א' ויקיימו המצוה, וקשה לומר שסמכו על הנס, ולדברי השאלות שלום הנ"ל אתי שפיר, דכיון שדרכו של השמן להשאר בקנקן שאי אפשר לרוקן כולו, א"כ בכל ענין לא היה אפשר לקיים המצוה בפעם ראשונה, ולכן עשו מה שאפשר, וכיון שנתר בקנקן היה על מה לחול הברכה, וכדמצינו כזה באלישע ויע"י בטו"ז שם סק"א, וע"ע בזה"ק ויקרא דף לד. וברמב"ן תרומה כה-כד, ובמג"א סי' קפ. ובה אפשר לפרש הפזמון "ומנותר קנקנים" היינו מה שנתר בו שלא היה אפשרות לרוקן נעשה נס לשושנים, וע"כ "בני בינה ימי שמונה קבעו

שיר ורננים", שמוזה הבינו כלל ישראל לקבוע שיר ורננים שמונה ימים ולא שבעה ימים.

13. רש"י מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א

פריס ליה רב יהודה שיתא שיתא בזווא – [1] נעשה רב יהודה חנווני, והיה מוכרן שש כוזי בזו.

14. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א

באתריה דרב יהודה רמו ארבעין ותמני. פירוש בשעת הגתות ומוכרין אותם בעלי בתים לחנונים בשיתא זוזי. [2] פריס בסוף השנה בין חדש לישן חלק להם לחנונים שימכרו אותם שיתא כוזי בזוזי. הראב"ד:

15. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א

...היה מצוה רב יהודה לקונין למכור ששה טפחין בזון ששה ושלשים טפחין בששה זוזין והם דמי כל החבית נשאר שנים עשר טפחין יצא שמונה מהן שהן שתות לכל החבית בהסרונות כדתנן יוציא לו שתות ליינ נשאר לו ארבעה טפחין ריוח.

16. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א

וכתב הריטב"א וזה לשונו: והאמר שמואל המשתכר אל ישתכר פחות משתות. רש"י לא גרס פחות משתות ואתיא כפשטא אבל יש לפרש שאינו חייב להשתכר פחות משתות ודכוותה הא דאמרינן בפרק כל כתבי נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה כלומר אסור לומר לו תכבה ואל תכבה ואין חייבין לומר לו אל תכבה הכא נמי אינו חייב להשתכר פחות משתות ואסור להשתכר יותר משתות. והא דפרכינן הכא מינה משום דכיון דשרי להשתכר עד שתות צורבא מרבנן אין לו לומר בזה כי מוטב ישתכר כדינו ויאכל יגיע כפיו משיהא נצרך לבריות. כן נראה לי:

17. ספר שערים מצויינים בהלכה

ועל פרש"י צל"ע מגמ' ר"ה (לה. ד"ה מתלתין) שאני רב יהודה כיון דמתלתין יומין לתלתין יומין הוה מצלי, ופרש"י שהיה מחזור תלמודו כל ל' יום, וכ"כ בחי' הריטב"א שם שהיתה תורתו אומנתו ולא היה מתפלל ומתבטל ממנו לשום צורך שבעולם, ופטור מן התפלה כדאיתא במס' שבת (ט:), ועי' ברמב"ם (תפלה פ"ו ה"ח) אם היתה תורתו אומנתו ואינו עושה מלאכה כלל שאינו פוסק לתפלה, שמצות ת"ת גדולה ממצות תפילה [וכנס"מ (שם פ"א ה"א) כתב דר"י היה מתפלל תפלה קצרה], אבל לפי הר"ת והראב"ד ניחא.

18. רא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן טז

גמ' באתריה דרב יהודה רמי ארבעין ותמניא כוזי בדנא וכו'. [דף מ ע"ב] והאמר שמואל המשתכר אל ישתכר יותר משתות אבל שתות יכול להשתכר ולמה לא נשתכר רב יהודה שתות. ופשיטא שאם היה רוצה היה יכול להשתכר שתות דאל"כ מאי שמעינן מהאי עובדא. איכא גולפא ושמרים. א"ה נפיש ליה טפי. איכא טירחיה ודמי ברזנייתא. שמעינן מינה דהא דאמר שמואל המשתכר אל ישתכר יותר משתות היינו כשמוכר סחורתו בבת אחת בלי טורח. אבל חנוני המוכר על יד על יד שמין לו טרחו וכל הוצאותיו ויתר עליהם משתכר שתות:

19. סמ"ע על חו"מ - סימן רלא

(לז) טרחו וכל יציאותיו כו'. פ"י וכל זה נחשב לקרן ושתות מהכל מותר לו להרויח נוסף על הקרן והוא טפי מאלו לא הרויח אלא שתות מהקרן וגם נראה דדוקא בזה דמוכר מעט מעט צריך ליתן לו שכר טרחו נוסף על הרויח משא"כ בשאר סוחרים וכמ"ש הטור והמחבר בס"י רכ"ז בס"ס כ"ח בהמשא ומתן באמונה ועפ"ר:

20. שולחן ערוך חושן משפט הלכות אונאה ומקח טעות סימן רלא סעיף כ

חייבים בית דין להעמיד ממונים על השערים שלא ירויח כל אחד מה שירצה, שאין לו לאדם להרויח י' } לו } בדברים שיש בהם חיי נפש, כגון יינות שמנים וסלתות, אלא השתות. בד"א, במוכר סחורתו ביחד בלא טורח, אבל חנוני המוכר סחורתו מעט מעט, שמין לו } לו } טרחו וכל יציאותיו, ומותר עליהם ירויח שתות, בד"א, כשלא הוקר השער. אבל אם הוקר השער, ימכור כפי היוקר. והני מילי היכא דאיכא בית דין דפרשו לכולהו מוכרים לזבוני הכי, אבל אי כל חד זבין בכל מה דיכול, } לח } לא מיחייב האי לחודיה לזבוני בזול.

21. סמ"ע סימן רלא: לח

לא מחויב האי לחודיה כו'. פירוש, כיון דאין שם ב"ד למחות, ושאר מוכרים אינן שמין על לב ועוברים על מה שאמרו חז"ל שלא ישתכרו יותר משתות, אף זה הירא את דבר ה' אין צריך ליזהר בזה. והטור [סעיף כ"ו] מסיים בטעמו וכתב ז"ל, דכי שלמי פירי דידיה מזבני אחריני ביוקר ואפסידוהו לו לחודיה בידים לא מפסדינן, עכ"ל. ואין צריכין לפרש דמירי דשאר המוכרים הן גוים, ועיין לעיל סוף סימן קנ"ו דכתבו הטור [סעיף י"ד] (והמחבר) [והרב [סעיף ה']] דומה לזה בהקדמת מכירת סחורת ת"ח, ע"ש:

22. ערוך השולחן חושן משפט סימן רלא סעיף כ

כשם שחייבים ב"ד להעמיד ממונה על המדות והמשקלות כשיש יכולת בידם כמ"ש בסעיף ג' כמו כן חייבים להעמיד ממונים על המקחים שלא יעלו יותר מדאי ואין לו לאדם להרויח בדברים שיש בהם חיי נפש כמו יינות שמנים וסלתות וכ"ש לחם ובשר וכיוצא בהם יותר משתות בד"א בסוחר שמוכר סחורתו הרבה ביחד בלא טורח אבל חנוני המוכר מעט מעט שמין לו יציאותיו על החנות וגם שכר טרחתו ונוסף על זה ירויח שתות בד"א כשלא הוקר השער אבל אם הוקר השער ימכור כפי היוקר אף שיש לו סחורה מזומנת משעת הזול וכ"ז אינו אלא כשיש ביד ב"ד להכריח לכל המוכרים שבעיר למכור כן אבל כשיש מוכרים שלא יצייתו לזה ואין ביכולת להכריחם אין מכריחם גם את היחידים השומעים דלמה יפסידום בחנם ומיהו אם הב"ד יודעים שע"י כן יוכרחו גם האחרים למכור כמוהם יכריחו להשומעים [נ"ל] ועתה במדינתנו יש לצעוק להיפך על החנונים המזולזלים במקחים בכל מיני סחורות וע"י זה רבה הקלקול מהמסחר והעניות והרי חז"ל התירו להרויח שתות אף באוכל נפש וכ"ש בשארי מיני סחורות שצריכים להרויח הרבה יותר ועתה מזולזלים במקחים בלא דעת ובלא תבונה ויש מי שחלק כל הסחורות לג' חלקים דבאוכל נפש משכירים עד שתות ולא יותר ושאיין בהם אוכל נפש כלל יוכלו להרויח אפילו בכפל ובמכשירי אוכל נפש כמו תבלין וכדומה ירויחו אחד אחד ולא יותר [סמ"ע]:

23. ספר שערים מצויינים בהלכה

לדברי ר"י מותר לערב שמרים. | ע"י בתוס'
(ד"ה לחודיה) שמשמע מדבריהם דאם
השמן בעין יכול לערב גם השמרים שפירש.
אבל בח"י הריטב"א (החדשות) כתב, דהיינו
שמרים שצפו בשוליו, אבל שמרים שפירשו מן
החבית לכו"ע אסור להחזירם ולערבם שם,
שמפסדין השמן ושוב אינו מזדקק. וכתב שכן
נראה מפרש"י. וע"י בח"י הריטב"א לקמן (ס).

24. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף מ עמוד ב

רבי יהודה לטעמיה דלית ליה מחילה. ואף על גב דשהה בכדי שאין הדעת טועה כגון ששהה כדי שיראה לתגר או לקרובו ומשום הכי לרבנן היא מחילה והא נמי להא דמיא שדמים מודיעים כי בודאי כשמקבל עליו לוג ומחצה שמרים בדמי שמן שאינו מזוקק הוא מוכר לו כי הדבר ידוע שאם שאל לו מאה לוגין שמן מזוקק היה מרבה עליו בדמים וכששאל ממנו שמן סתם חשב שיקבל לוג ומחצה שמרים ופוחת לו מן הדמים הילכך הדמים מודיעים. הראב"ד:

25. שיעורי ר' דוד בבא מציעא דף מ עמוד ב

רל) בטעמא דלא מהני החזירה למקומה לר"ע

מתני' המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה בעלים מקום, וטלטלה וכו', אם משהניחה נשברה, בין לצורכו בין לצורכה פטור. ובגמ' הא מני ר' ישמעאל היא דאמר לא בעינן דעת בעלים, דתניא הגונב טלה מן העדר וסלע מן הכיס, למקום שגנב יחזיר דברי ר' ישמעאל, ר"ע אומר צריך דעת בעלים.

ופירש"י (דף מא. ד"ה צריך דעת בעלים) דמדשקליה קם ליה ברשותיה, והשבה בלא ידיעה לאו השבה היא, ע"כ.

משמע מלשונו דבאמת כשמחזירה למקומה הוי זה השבה אף לר"ע, ורק דכיון דהוי בלא ידיעה, הוי חסרון בהשבה, דלאו השבה היא.

וצ"ע דהא בגמ' ב"ק (דף קיח ב) מפורש, דהמחלוקת היא אם כלתה לו שמירתו, או לא, דלר' ישמעאל לא כלתה שמירתו, [ונשאר עדיין שומר], ולר"ע [כיון שנעשה גנב] כלתה ליה שמירתו, [ואינו שומר].

וא"כ הרי לר"ע כשמחזירה למקומה בבית השומר, אין החסרון רק משום דהוי השבה בלא ידיעה דלא הוי השבה, אלא דאין כאן השבה כלל, דכיון דכלתה שמירתו, היה לו להשיב לבית הבעלים.

ואכן בנימו"י כאן במתני' (דף כג. בדפי הרי"ף) ביאר כן באמת, דלר' ישמעאל דפטור, היינו משום דאף דשלח יד בפקדון, אפ"ה לא כלתה שמירתו, ולא פקע ממנו דין שומר, וממילא כשהחזירה למקומה הוי השבה.

אבל ר"ע סובר, דכיון דנשתמש בה לצורכו בענין שהבעלים מקפידים, באותה שעה כלתה שמירתו, שלא היו רוצים הבעלים שיהיה עוד שומר להם, וא"כ היה לו להשיב לרשות הבעלים, וכשהשיב למקום שהיתה תחילה, שלא מדעת הבעלים, לאו השבון הוא כלל ע"ש.

26. שו"ע חושן משפט - סימן רצב

(1) המפקיד חבית אצל חברו, בין שייחדו לה הבעלים מקום בין שלא ייחדו לה מקום, וטלטלה לצורכו ונשברה, בין קודם שהחזירה למקומה בין אחר שהחזירה למקום שיחדו לה, חייב לשלם. ואם טלטלה לצורכה, בין שנשברה מתוך ידו בין שנשברה משהניחה במקום אחר, פטור: הגה - טלטלה לצורך מקומה, חייב בפשיעה ופטור באונסין, ואם אירע האונס מחמת שינוי המקום, אם ייחדו לה הבעלים מקום, חייב אפילו משהניחה. ואם לא ייחדו לה הבעלים מקום, פטור משהניחה (טור בשם הרמ"ה):

27. ב"ח חושן משפט סימן רצב

ואם טלטלה לצורך מקומה כתב הרמ"ה וכו'. נראה דעת הרמ"ה מדתנן לצרכה פטור ולא קתני שלא לצרכו פטור אלמא דאינו פטור אלא אם כן טלטלה לצרכה שהיתה במקום התורפה וקרובה להשתבר אבל אם אינו לצרכה אף על פי שאינו גם כן לצרכו להשתמש בה אלא לצורך מקומה אינו פטור לגמרי דאף על גב דלא נעשה גזלן דלא חשב לשלוח יד להשתמש בגוף הפקדון מכל מקום פושע הוא שטלטלה מן המקום שיחדו לה הבעלים ואם אירע שוב אונס מחמת פשיעתו חייב אבל לא יחדו לה הבעלים מקום אין בשינוי המקום שום פשיעה:

בבא מציעא מ ADDENDUM

א. תוספות מסכת בבא מציעא דף מ עמוד א ד"ה אלא לכור
אלא לכור בלבד - וא"ת אם כן בפחות מכור נמי יוציא כמו לכור וי"ל דאין להם ריוח להטמן בתוכה ומ"מ
לפי חשבון הראוי להתחסר יוציא דאי אפשר שלא יתחסרו.

ב. פני יהושע על בבא מציעא דף מ/א
במשנה ר' יהודה אומר כו' מפני שמותירות. לכאורה נראה דר"י אכל מיני תבואות דקחשיב במתני' קאי וא"כ
יש לתמוה דהיאך אפשר ששיעור היתרון בכל מין ממיני התבואה יעלה לחשבון מכוון כפי שיעור
הפחת של אותו מין ... ונראה לי ליישב דבאמת האי מפני שמותירות דקאמר לאו חשבון מכוון הוא כפי
ערך הפחת של אותו המין אלא זימנין דחסר וזימנין דיתיר הלכך צריך להחזיר לו הפקדון כמו שהפקיד
אצלו ואין יכול לנכות לו שיעורי הפחת השנויים במשנה דכיון שהן מותרות בודאי ולא ידעינן כמה
אינו יכול לנכות לו דשמא הותרו כשיעור הפחת או יותר מזה וא"כ הו"ל כאומר הפקדת אצלי כך וכך
ואיני יודע אם החזרתי לך כלום, אבל לחייבו מיהא ביותר ממה שהפקיד מחמת היתרון א"א דהו"ל
כאיני יודע אם נחתיבתי לך, כן נראה לי נכון אבל לשיטת התוס' בד"ה מידה מרובה צ"ע, ויש ליישב ג"כ על זה הדרך ודו"ק:

ג. נחלת משה

איכא ערסיה וכו' מכאן משמע דהא דאמרינן דאל
ישתכר יותר משתות היינו דוקא אם לא ערס אצל
אם ערס כגון שהי' נריך להכניס ממקום אחר אז יכול לקבל
כסף גם עבור העירסא הזאת דלא גרע משאר פועל.

ד. מהר"ץ חיות מסכת בבא מציעא דף מ עמוד ב
רש"י ד"ה כשתמצי לומר כשתדקדק ותדע מיצוי הדברים. נ"ב אולם (עירובין פט ע"א פסחים יא ב כתובות
כ ע"ב) פרש"י כשתדקדק בדבריהם ותעמוד על מכונם תמצא כן וכבר ראיתי להרב יד מלאכי סי' של"ג
שהתעורר על הסתירות וחילק היכא דהיה הגירסא לפני רש"י ז"ל כשתמצא באל"ף ופי' לשון מציאה
היינו כמו שמפורש בריטב"א בחידושו לעירובין כשתמצא בעצמך לרדת לסוף טעמו אבל היכא שהיתה
הגירסא לפניו כשתמצי ביו"ד פי' ותדע מיצוי הדברים:

ה. חדושי הריטב"א (המיוחסים) על מסכת בבא מציעא דף מ/ב
שם אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטים פי' ר"ש פסולת הגרעינין הצפין על פני השמן וכן פי' ה"ר משה ז"ל
והראב"ד ז"ל והרשב"ד ז"ל פקטים שמן עכור סמוך לשמרים:

ו. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת בבא מציעא דף מ עמוד ב
מתני'. המפקיד חבית אצל חבירו. כתב הטור בשם הרמ"ה וכן פסק הרמ"א הו"מ סי' רצ"ב ס"ו דכשיחדו
מקום והשאל השומר לו מקום זה, ואח"כ טלטלה לא ע"מ לגזלה אלא כי הוא רוצה את המקום, בזה
הוי פושע ולא גזלן, ואם החזיר למקום שיחדו, ודאי פטור, אך אם לא החזיר למקומה אלא למקום אחר,
חייב. ומקשים [הנתיבות שם ועוד] על הרמ"ה למה יהא חייב כששם החבית במקום אחר, והרי לעיל בדף
ל"ו. שנינו שומר שמסר לשומר דלר"י אף שודאי זהו לא ניחא לבעלים מ"מ פטור כיון שמסר לבן
דעת, וברגיל למסור לאחר והמפקיד יודע בזה, הר"ז לכונ"ע פטור. ואם כן כאן דהוי הכל באותו שומר
שודאי הוא ניחא לבעלים וגם דמהימן ליה בשבועה אם כן למה יהא חייב.

והנתיבות כתב שמדובר שאם היה נשאר במקום הקודם לא היה קורה האונס, דבמקום שיחדו הוא יותר
שמור. ותחילתו בפשיעה וסופו באונס הוי, ואם לא היה מיוחד מקום, היה רשאי לשנות המקום ואין בזה
תחילתו בפשיעה. והיינו דמיירי שבב' המקומות הריהם משתמרין אלא דבמקום שיחד לו מקום הרי זה
משתמר יותר, ולכך בפירש ויחד לו מקום זה, הרי זה נחשב כתחילתו בפשיעה וסופו באונס ומתחייב. ואם היה
לוקח לצרכה, פטור לגמרי (והיינו כגון שהיה מתקלקל במקום שיחד בתחילה). ואה"נ דלפי זה נראה דאם אח"כ אפשר להחזיר החבית למקום הקודם, הוי ליה פושע
אם לא החזיר, והיא חייב מצד תחילתו בפשיעה וסופו באונס.